

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра української літератури

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Методика викладання української літератури у ВНЗ»
обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Українська мова та література»

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань 01 Освіта

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет філологічний

Мова навчання українська

Розробник: Маркуляк Лариса Василівна, доцент, кандидат філологічних наук

Профайл викладача [Маркуляк Лариса Василівна](#)

Контактний тел. 0951527846

E-mail: l.markuliak@chnu.edu.ua

Консультації Очні консультації: згідно з графіком

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

«Методика викладання літератури у ВНЗ» – це дисципліна педагогічного, психологічного та літературознавчого характеру, яка вивчає систему освітньо-професійної підготовки фахівців та організаційно-методичні настанови викладання української літератури у ВНЗ. Курс передбачає ознайомлення студентів із сучасною вузівською системою в Україні, опанування знаннями про закономірності викладання літературознавчих предметів у закладах вищої освіти та методику підготовки і проведення основних видів навчальних занять, розгляд прийомів і науково-методичних аспектів навчального процесу, засвоєння основ управління педагогічним процесом у вищій школі та висвітлення специфіки професійно-педагогічної діяльності викладача літературознавчих дисциплін.

2. Мета навчальної дисципліни: формування систематизованих знань основних понять методики викладання української літератури, зокрема, форм, методів на методичних прийомів викладання мови та літератури; ознайомлення з типологією занять з літератури, структурою; з основними етапами роботи над художнім твором.

Завдання курсу:

1. Сформувати у студентів цілісне уявлення про специфіку української літератури як навчального предмета і як виду мистецтва, покликаного розвивати пізнавальну діяльність студентів.
2. Збагачувати магістрантів знаннями з методики викладання української літератури, на основі яких вони могли б домогтися свідомого і міцного засвоєння студентами програми з української літератури, ефективно організувати навчальну діяльність, сприяти вихованню національно свідомої особистості.
3. Формувати у студентів професійно-методичні вміння та навички.
4. Навчати студентів самостійно працювати з навчально-методичною літературою.
5. Стимулювати науково-методичну творчість студентів, прагнення вдосконалювати свою професійну освіту, прищеплювати творче ставлення до викладацької праці.

3. Пререквізити. Дисципліна взаємопов'язана з усіма попередніми навчальними курсами традиційної системи літературознавчої підготовки: «Український фольклор», «Вступ до літературознавства», «Історія української літератури», «Історія зарубіжної літератури», «Методика викладання української літератури», «Література Буковини», «Художня література для дітей». Опануванню навчального матеріалу також сприяють знання, отримані з курсів «Педагогіка з основами педмайстерності», «Психологія», «Риторика та культура мовлення» тощо.

4. Результати навчання.

У результаті вивчення курсу студент повинен оволодіти такими *компетентностями*:

- Загальні:
 - ✓ уміння ефективно забезпечити проведення кваліфікованих досліджень у галузі літературознавства та дидактики викладання, виявити мовне явище, зібрати матеріал, систематизувати та описати його, відтворювати природу лінгвістичних універсалій, проводити дослідження структурно-змістовної комунікативної організації та функціонування мовленнєвих явищ, розробляти актуальні проблеми сучасного, загального та галузевого мовознавства, теорії та методики викладання мови (у тому числі як іноземної), аналізувати ідейно-художній зміст літературних творів і творчості письменників у контексті актуальних вимог сучасного літературознавства, давати науково-методологічну оцінку явищам літературного процесу в Україні та за її межами, користуватися різними методами і методиками наукового дослідження мовного та літературного матеріалу із застосуванням сучасної методології, використовувати у своїй діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію тощо;
 - ✓ готовність до постійного підвищення освітнього рівня, потреба в актуалізації та реалізації особистісного потенціалу, здатність самостійно здобувати нові знання й уміння, мотивація до саморозвитку й підвищення рівня кваліфікації;
 - ✓ перманентне самозбагачення науково-практичними досягненнями в галузі філології, володіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, уміння користуватися друкованими та електронними джерелами інформації, обробляти її відповідно до мети і завдань педагогічного процесу;
 - ✓ здатність взяти на себе відповідальність, виявити лідерські якості, працювати в команді, спільно виробляти рішення і брати участь у їх реалізації, виявити толерантність до різних етнокультур і релігій, уміння поєднувати особисті інтереси з потребами колективу і суспільства.
- Фахові:
 - ✓ уміння забезпечувати писемну і усну комунікацію у різних галузях господарства, науки і культури, кваліфіковано перекладати з української мови на інші слов'янські та неслов'янські мови, розуміти особливості мовленнєвої ситуації в здійсненні процесу міжкультурного спілкування, застосовувати у процесі комунікативної діяльності різні типи обробки інформації (доповідь, реферування, анотацію, коментар, резюме), використовувати сучасні електронні мережі з метою ефективної комунікації;

- ✓ досконале володіння літературними нормами української мови, використання її мовних засобів з різними комунікативно-прагматичними інтенціями;
- ✓ знання сучасних літературних течій, навички інтерпретації художніх творів та аналізу літературної творчості;
- ✓ уміння забезпечити належний методичний рівень усіх форм занять, вибрати оптимальний метод навчання української мови та літератури з урахуванням психолого-педагогічної характеристики аудиторії та реалізувати його, методично забезпечити самостійну роботу учнів та студентів, здійснювати керівництво науково-дослідною роботою студентів, скласти план науково-дослідницької роботи, використовуючи фахову літературу та сучасні джерела наукової інформації, скласти та підготувати до друку методичні вказівки, збірники вправ, посібники тощо;
- ✓ уміння створити психолого-педагогічні умови для процесу навчання і виховання, проводити всебічну виховну роботу (патріотичного, морально-етичного, екологічного, правового, економічного спрямування) на заняттях усіх типів реалізувати виховну мету уроку (заняття) засобами української мови і літератури, проводити позакласні та позааудиторні виховні засоби різного типу, використовувати фахову компетенцію для дієвого впливу на особистість, молодіжні товариства та об'єднання;
- ✓ уміння планувати і творчо конструювати навчальний процес загалом, а також процес навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей типу навчального закладу, індивідуальних та вікових особливостей учнів, прогнозувати труднощі засвоєння навчального матеріалу та визначати оптимальні шляхи їх подолання;
- ✓ уміння керувати навчальним та виховним процесом, вносити до навчальних планів методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату навчання відповідно до мети володіння українською мовою та літературою; уміння удосконалювати навчально-виховну діяльність з урахуванням причин попередніх невдач та помилок учнів.

А також студент повинен **знати**:

- основні поняття методики викладання української мови літератури у вищій школі;
- враховувати особливості творів різних жанрів;
- застосовувати різні методи та прийоми викладання літератури;
- обирати творчий підхід при проведенні лекцій та практичних занять з літератури.

вміти:

- аналізувати в єдності форми і змісту художні твори різних жанрів – епічних, ліричних, драматичних, застосовуючи при цьому різні методи та прийоми навчання;
- пояснювати питання теорії літератури;
- складати план-конспект лекційного і практичного заняття.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Методика викладання української літератури у ВНЗ													
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість				Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	1	1	5	150	2	14	16			114	6	Іспит	
Заочна	1	1	5	150	2	4	4			136	6	Іспит	

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Організація навчального процесу викладання української літератури у вищій школі												
Тема 1. Методика викладання української літератури у ВНЗ як навчальна дисципліна	22	2	2			18	20	2					18
Тема 2. Методика викладання української літератури у ВНЗ у контексті	22	2	2			18	20		2				18

Болонського процесу												
Тема 3. Методи викладання української літератури у ВНЗ	25	2	2		3	18	23				3	20
Разом за ЗМ1	69	6	6		3	54	63	2	2		3	56
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Методичні основи викладання літератури у вищій школі											
Тема 1. Методика підготовки і читання лекції	19	2	2			15	22	2				20
Тема 2. Методика підготовки і проведення семінарських занять	19	2	2			15	23				3	20
Тема 3. Самостійна робота студентів	20	2	3			15	22					20
Тема 4. Форми контролю знань студентів	23	2	3		3	15	22		2			20
Разом за ЗМ 2	81	8	10		3	60	87	2	2		3	80
Усього годин	150	14	16		6	114	150	4	4		6	136

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дидактичні основи викладання літератури у вищій школі.	18
2	Розробка індивідуального графіка роботи викладача;	18
3	Організація аудиторної роботи зі студентами	18

4	Методичні основи організації тестового контролю знань.	15
5	Укласти конспект лекції з курсу «Історія української літератури»	15
6	Ділова гра „Підготовка і проведення практичного заняття”	15
7	Ділова гра „Підготовка і читання лекції”.	15
	Разом	114

6. Система контролю та оцінювання

Застосовано такі види контролю: попередній, поточний, тематичний, підсумковий, а також форми його організації. У процесі вивчення дисципліни в різноманітних поєднаннях використовуються методи усного, письмового, практичного контролю і самоконтролю студентів. Опитування; перевірка конспектів; написання рефератів.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка А (90-100 балів). Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу.

Оцінка В (80-89), оцінка С (70-79). Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

Оцінка D (60-69). Студент у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

Оцінка Е (50-59). Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його

під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Оцінка FX-F (0-49). Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
5	10	10	10	10	10	5		

7. Рекомендована література (основна)

1. Про вищу освіту: Закон України // Урядовий кур'єр. – 15 травня. – 2002. – № 86.
2. Про освіту: Закон України // Урядовий кур'єр. – 25 червня. – № 113.
Про національну доктрину розвитку освіти: Указ Президента України // Урядовий кур'єр. – 2002. – № 74. – 17 квітня.
3. Україна ХХІ століття. Державна національна програма «Освіта». – К: Райдуга, 1994. – 61с.
4. Про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців: Тимчасове положення // Наказ МОН України від 23.01.2004. – №48.
5. Загальноєвропейський простір вищої освіти – досягнення цілей: Комюніке конференції міністрів країн Європи, відповідальних за сферу вищої освіти, м. Берген, 19–20 травня 2005 р. // Освіта України. – № 50. – 2005. – С. 5. – 2 лип. 2005.
6. Згуровський М. Основні завдання вищої освіти України щодо реалізації принципів Болонського процесу та забезпечення вимог сфери праці // Вища школа: наук.-практ. вид. – 2004. – № 5–6. – С. 54–61.
7. Кремінь В. Філософія освіти ХХІ століття // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 23. – С. 6-7. – 6 лют.
8. Левківський К. М., Сухарніков Ю. В. Завдання щодо забезпечення якості вищої освіти України в контексті Болонського процесу // Вища школа. – № 5-6, 2004, С. 89.
9. Лушчиков Ю. А., Мамалига С. В. Досвід функціонування кредитно-модульної системи організації навчального процесу в університетах США // Наука і

- методика: 36. наук.-метод. праць НМЦАО. – 2004. – №2. – С. 147–151.
10. Методика викладання української літератури : метод рекомендації / укл. Л. В. Бережан – Маркуляк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 48 с.
 11. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232с.
 12. Нагаєв В. М. Оцінювання навчальної діяльності студентів за модульно-рейтинговою технологією навчання // Педагогіка і психологія АПН України. – 2000. – № 3. – С. 84–88.
 13. Наукові основи методики літератури: Навч.-метод. посібник / за ред. Н. Й. Волошиної. – К.: Ленвіт, 2002. – 344 с.
 14. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу / За ред. В. Г. Кременя. – Київ-Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2004. – 147 с.
 15. Сисоєва С. О. Педагогічна творчість: Монографія. – Х.: «Каравела», 1998. – 150 с.
 16. Сікорський П. І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посібник. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 127 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Інститут літератури ім. Т. Шевченка: <http://www.ilnan.gov.ua/index.htm>
2. Національна спілка письменників України: <http://www.nspu.org.ua>
3. Українська література: електронна бібліотека: <http://www.ukrlit.com.ua>
4. Енциклопедія української літератури: <http://www/proza.cjm/ua>
5. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
6. EXLIBRIS – українська електронна бібліотека: <http://ukrlib.com>